

Ekoci – eko civilna iniciativa Slovenije, Združenje za trajnostno prihodnost

Ulica Savinjske čete 4, 3310 Žalec, Slovenija

W: www.ekoci.si, E: ekoci.si@gmail.com

FB: Ekoci - eko civilna iniciativa Slovenije Oskrbimo Slovenijo - Štafeta semen

SPOROČILO ZA JAVNOST

Povzetek pobud z javnega posveta na temo »Ali bomo v prihodnosti jedli gensko spremenjeno ali sonaravno pridelano hrano?«

Združenje Ekoci s partnerji, vseslovenskega gibanja za povečanje samooskrbe in ohranjanje slovenskih semen, Društvo za celostno samooskrbo, Samooskrbni.net in Celjski sejem so dne 15.3.2024 v času celjskega sejma Altermed & Flora organizirali posvet na temo »Ali bomo v prihodnosti jedli gensko spremenjeno ali sonaravno pridelano hrano?«.

Iz posveta prihajajo ključna sporočila iz pobude, **ki celostno naslavlajo odločevalce k učinkovitejšemu celostnemu pristopu k kmetijski politiki, zagotavljanju lastne prehranske varnosti, k zaščiti naravnih virov in izdelave k strategije Slovenije** z konkretnimi ukrepi ohranjanja prednosti resursov, ki jih imamo. Poudarek je bil na pristopih z ohranjanjem tradicionalnih vrednot spoštovanja, poštenja, dela in narave, gradnji povezovanja in ohranjanja kulturne, naravne dediščine z nadgradnjo sodobnih znanj, ki podpirajo razvoj naš zelene dežele. Želijo več ekološke hrane in hrane pridelane v zmelji in jasno označitev hrane hrano ki ni pridelana v zemlji. Želijo da otroci v vrtcih jedo zdravo hrano in da niso poskusni poligon za nizkocenovno umetno pridelano hrano. Z obširnimi pobudami naslavlajo predloge ukrepe ki bi lahko hitro rešili veliko težav. Poudarjajo, da je z globalizacijo večina naravnih virov in resursov pa tudi vrednot ogroženih. Zato želijo celostni pristop kot strategiji razvoja bio krožnega gospodarstva kot dolgoročne prednosti Slovenije za nadaljnji razvoj sedanjih in prihodnjih rodov Slovenije. Podrobne pobude so objavljene na spletni strani www.ekoci.si (<https://ekoci.si/zadnje/pobude-iz-javnega-posveta-ali-bomo-v-prihodnosti-jedli-gensko-spremenjeno-ali-sonaravno-pridelano-hrano/>), povzetek pobud pa je v nadaljevanju dopisa.

1. NOVE GENOMSKE TEHNIKE PRIDELAVA RASTLIN IN PATENTIRANJE SEMEN

Pobude iz posveta nedvomno sporočajo, **da kupci želijo, da morebitno sprejetje EU zakonodaje, ki določa pridelavo rastlin z novimi genomskimi tehnikam in patentiranju semen v Sloveniji ne uveljavi** oz. se v implementacijo ne uvrsti, dokler ne bodo v daljšem časovnem obdobju raziskani vsi parametri vpliva tovrstnih semen in rastlin na zdravje, ljudi, čebel, živali in biotsko pestrost, če jih umestijo direktno v naravo.

Apelirajo na odločevalce, da izvedejo vse ukrepe za dolgoročno zaščito naravnih virov in zaščito kmetijsko zemlje, zaščitijo slovenska lokalna in avtohtona semena in uredijo status kmetijske pridelave, zagotovijo dolgoročne ukrepe za prehransko in izvedejo vse ukrepe za dolgoročno zaščito naravnih virov in zaščito kmetijsko zemlje, zaščitijo slovenska semena in uredijo status kmetijske pridelave, zagotovijo dolgoročne ukrepe za prehransko varnost in celostni pristop ustvarjanje trajnostne prihodnosti tudi kot razvojne priložnosti Slovenije.

Ekoci – eko civilna inicijativa Slovenije, Združenje za trajnostno prihodnost

Ulica Savinjske čete 4, 3310 Žalec, Slovenija

W: www.ekoci.si, E: ekoci.si@gmail.com

FB: Ekoci - eko civilna inicijativa Slovenije Oskrbimo Slovenijo - Štafeta semen

2. KUPCI ŽELIJO VEDETI KAKŠNO HRANO KUPUJEJO. LOČEN STATUS HRANE, KI NI PRIDELANA V ZEMLJI.

Zbranih je ogromno podpisov kjer ljudje želijo, da se hrana pridelana v vodi in na umeten način v laboratorijih kot je umetno meso, umetni med ipd, jasno označi in se prodaja izključno v ločenih trgovinah ali na ločenih oddelkih v obstoječih trgovinah. Zato, da bodo kupci vedeli kaj kupujejo in med seboj znali primerjati cene.

Zato je potrebno za kmetijstvo opredeliti izključno tisto hrano, ki zraste v zemlji ter na vsekam izdelku označiti način pridelave – konvencionalno, integrirano, ali sonaravno (ekološko, biodinamično permakulturno). Dejavnost, ki pa se ukvarja s pridelavo hrane v vodi, hidroponika, akvaponika, airponika in umetno proizvodnjo mesa, medu in ostalih »izdelkov namenjenih za prehrano« nastalih v laboratorijih ali bioinžinerskimi tehnikami, ter hrano, ki vsebuje molarje in čričke ter ostale žuželke ter seveda in gensko spremenjeno hrano, pa naj se opredeli kot gospodarska dejavnost proizvodnje in ne kmetijstva. Opazen je trend in lobiranje korporacij, da bi denar, ki je namenjen zelenemu prehodu kmetijstva, dejansko dobili za razvoj industrijske pridelave v zaprtih sistemih, ki ni več kmetijstvo in bo le spraznilo državne blagajne, ter kmete, ki vztrajajo pri naravni pridelavi dodatno oslabili in prikrajšali za možnost preživetja. Zaradi tega je potrebno s sredstvi za spodbude kmetijstvu skrbno nameniti le za hrano, ki je pridelan av zemlji in odvisna od naravnih pogojev in podnebnih sprememb.

3. POSODOBITVE UKREPOV KMETIJSKE POLITIKE

Na, pred in posvetom in na sejmu so se zbirali podpisi in dodatne pobude. Ljudje najbolj pogrešajo strategijo razvoja Slovenije, želijo, da se vzpostavijo pogoji za zaščito naravnih virov, kmetje opozarjajo na nepošteno odnose v prehranski verigi in nepošteno dodeljevanje subvencij.

Želijo več ekološke hrane in zaščito manjših kmetij, ki so tudi varuhi krajine, zato v pobudah, poslanih na MKGP predlagamo, da se manjše kmetije kot ambasadorjem trajnosti dodeli mesečni dogodek; minimalna plača s plačanimi prispevki za urejanje in vzdrževanje krajine ter z začetnimi sredstvi 10.000 nepovratnih sredstev zagotovi trajne nasade za vzpostavitev pridelave hrane Po trženju nad 10.000 € dohodka pa se jih normalno obdavči. To bi pomagali tudi k ohranitvi podeželja in pripomoglo k reševanju pričakovanega pomanjkanja delovnih mest, ki nedvomno prihaja. Z dodelitvi statusa ekološkega kmeta kot »trajnostnega ambasadorja« na malih kmetijah bi ohranili podeželje, Tukaj pa bi lahko Slovenija izkoristila nišne panoge za razvoj prehranske varnosti kot so zeliščarstvo, semenarstvo, čebelarjenje, sonaravna pridelava hrane - od semena do krožnika... Potrebno je dodatno razvijati obrt in podjetništvo, rokodelske centre in zagotovitev osnovne infrastrukture in pogojev ki omogočajo uravnotežen razvoj regij in omogočajo življene tudi na podeželju. Pomembne ukrep za zagotovitev več ekološke hrane je tudi ta, da Sklad kmetijskih zemljišč prednostno dodeli zemljišča v najem tistim kmetom, ki bodo poskrbeli za ekološko pridelavo hrane.

Ekoci – eko civilna iniciativa Slovenije, Združenje za trajnostno prihodnost

Ulica Savinjske čete 4, 3310 Žalec, Slovenija

W: www.ekoci.si, E: ekoci.si@gmail.com

FB: Ekoci - eko civilna iniciativa Slovenije Oskrbimo Slovenijo - Štafeta semen

4. ZAŠČITA KMETIJSKE ZEMLJE IN NARAVNIH VIROV POLITIKE IN IZDELAVA STRATEGIJE RAZVOJA SLOVENIJE

Z zaščito kmetijske zemlje naj se uvedejo takojšnji ukrepi za preprečitev zmanjševanja obdelovalne kmetijske zemlje, ki jo imamo sedaj le cca. 800 m na prebivalca.

Za novogradnje naj se prvenstveno uporabijo **obstoječi resursi** pozidave - uporabijo obstoječe parcele, obnova poslopja, obstoječa in obnovljena infrastruktura, ki se zaradi novih vlaganj ustavlja, V Sloveniji imamo veliko zapuščenih posestev, praznih lokacij, v 50 naseljih sploh ni prebivalcev. Pri prodaji vse zemljišč naj država uvede predkupno pravico in oddaja lastništvo za uporabo le v najem. Priča smo razprodaji kmetijske zemlje, ki jo kupuje država Vatikan – preko institucij; cca 800 ha gozdov na Gorjancih in ostalo tuje korporacije, tujci, ki kupujejo posestva ob naših mejah, tuje korporacije vključno z gospodarskimi subjekti, in propadajočo kmetije ob naših mejah in v notranjosti. Koliko je sploh še Slovenije, ki je lasti Sloveniji in državljanov Slovenije, se sprašujejo ljudje.

Predlagajo, da naj se takoj ustavijo se naj trenutne aktivnosti načrtovanja DPN suhih zadrževalnikov v Savinjski dolini. **Po sedanjem DPN načrtovanju poplavne varnosti reke Savinje prioriteto s suhimi zadrževalniki bi bilo uničeno 1200 ha kmetijske zemlje**, spremenila bi se mikroklima, pozebe in viharji bi lahko bili čedalje pogostejši in poslabšali bi se pogoji kmetijske pridelave. Podtalnica na širšem področju bi se še znižala, suša bi bila čedalje bolj verjetna **Fakulteta za geografijo in povezanih študij** je pripravila skupaj z mednarodno strokovnjakinjo na tem področju prof.dr. Ana Vovk in študenti, ki jih tudi vodi, **vzporedne rešitve za poplavno varnost reke Savinje z vključitvijo ekomeridiacij, naprednih znanj modro zelene infrastrukture**. Kaj predlagajo lahko prisluhnete na javni radijski oddaji Poglabljeno, RTV Slovenija, Radio Maribor na povezavi: <https://365.rtv slo.si/arhiv/poglabljeno/175029063?fbclid=IwAR3tU0n9Qole7X7-veaABHc5xxxh6Hh1JE5IohSAydDPNx0cmAwbGiFP3yA>

Osnovne rešitve smo že podrobno opisali v dopisu, poslanim na Direkcijo za vode, objavljen pa je tudi na naši spletni strani: <https://ekoci.si/zadnje/sporocilo-za-javnost-pobude-za-izboljsave-predstavljenega-dpn-savinjska-dolina-suhi-ali-mokri-zadrzevalniki/>.

Predlagamo, da Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano skupaj z Ministrstvom za okolje takoj izvede mednarodni razpis za ponovno načrtovanje poplavne varnosti reke Savinje v izogib trajnostni škodi in vključi tudi napredna znanja ekomeridiacij ne samo gradbene in vodne stroke ter vključi domače in tuje strokovnjake. Vključiti je potrebno napredna znanja modro zelene infrastrukture – ekoremediacije v ukrepe poplavne varnosti - te so tudi pogoj za črpanje EU sredstev in ne samo gradbeni posegi, ki bodo odpeljali vodo iz doline takoj.

K večji pridelavi hrani za ljudi, ne večino za živali je potrebno **vzpodbuditi konvencionalne kmete, ki potrebujejo za svoj razvoj – večja vlaganj robotizacijo**, digitalizacijo in upoštevanje parametrov za ohranjanje prsti in naravo ohranitveno kmetijstvo in posodabljanje **kmetijskih gospodarstev. Kmetijski sektor lahko več sredstev nameni tem kmetom, če se izloči industrijska, umetna hrana iz prejetanja subvencij za kmetijstvo.**

Ekoci – eko civilna inicijativa Slovenije, Združenje za trajnostno prihodnost

Ulica Savinjske čete 4, 3310 Žalec, Slovenija

W: www.ekoci.si, E: ekoci.si@gmail.com

FB: Ekoci - eko civilna inicijativa Slovenije Oskrbimo Slovenijo - Štafeta semen

Zato podajamo pobude, **da se zagotovi dolgoročna prehranska varnost, vključno s semeni, in dovolj hrane v državnih rezervah tudi v času izrednih razmer. Vzpostavi se naj inovativna fleksibilno kmetijska politika, na kateri bi lahko temeljila strategija razvoja Slovenije, ki bi izkoristila potencial slovenske dežele - tudi poimenovanjem države za eko cono - eko vrt – bio regije Evrope**, ki bi dajala dodano vrednost kmetijskim pridelkom, zelenemu butičnemu turizmu in povezanih panog, izgradi k **izgradnji strategije razvoja Slovenije tudi z dejanji, ki temeljijo na biokrožem gospodarstvu**, ki enakovredno obravnava osnovne parametre razvoje - ekologijo, etiko in ekonomijo, katere glavni vir je kmetijstvo ter ohranjanje naravnih virov.

Predlagamo vzpostavitev »Fair trade - Slovenija« – pravično trgovino za pravično porazdelitve deležev v kmetijstvu je nujna, saj **spreminja način delovanja trgovine z boljšimi cenami, dostojnimi delovnimi pogoji in pravičnejšim dogovorom za kmete, delavce in končne porabnike. Zato je nujno**, da se tudi na tak način uredi status kmetov, ki sedaj konkurirajo s cenami svojih pridelkov na svetovnem trgu. Da bomo to možno doseči, je potrebna vzpostavitev slovenske pravične trgovina vzpostavitev odnosov v prehranski verigi – kmet - zadruga – slovenska trgovska veriga - kupec. Kako to storiti je opisano v celostnih pobudah, objavljenih na www.ekoci.si.

5. VEČ SLOVENSKE HRANE V JAVNIH NAROČILIH

Zagotoviti je potrebno večjo porabo slovenske hrane preko javnih naročil, da bodo otroci v vrtcih, bolniki v bolnicah in ostali uporabniki jedli zdravo slovensko hrano. Preprečiti je potrebno vključitev umetno pridelane hrane na jedilnike otrok dokler s ene ugotovi kaj to pomeni za njihovo zdravje. Predlagamo **uvvedbo pozitivno diskriminacije za slovenska živila** pridelano čim bližje lokaciji uporabnika, saj ima takšna hrana najmanjši okoljski odtis pobrana je v pravi fazi zrelosti in čim naj odpadkov. Del sredstev iz subvencij pa je potrebno nameniti poleg kmetom, pa tudi distribuciji in končnemu porabniku javnih naročil. Strateški svet za prehrano naj določi osnovne parametre vključitev jedilnikov prednostno slovenske sezonske hrane. Potrebno je ter vzpostaviti proces izobraževanja na nivoju izvajalcev naročil. Predlagamo izvedbo simpozija o uporabi in načinu izvedbe slovenske hrane na celjskem sejmu v septembru 2024. Potrebno je izobraziti tudi kupce in otroke v šolah.

6. NAUČIMO OTROKE TUDI ZNANJA ZA ŽIVLJENJE

V izobraževalnem procesu je potrebno otroke naučiti znanj za življenje, z mesečnim naravoslovnim dnevom v naravi. Pomoč na kmetijah, tehnik preživetja, sajenja rastlin, semenskih kroglic, pogozdovanja, pomoči na kmetijah, uporabo divje hrane. Naučiti jih je potrebno zavedanja da lahko vsak s svojimi dejanji prispeva k trajnostni prihodnosti v vsem izobraževalnem procesu, uporabo divje hrane. Vsak šola in vrte naj ima eko vrt, gredice, zelišča. Tako bodo prihodnji rodovi pripravljene tudi na življenje v izrednih razmerah. Uporabiti je potrebno dobre prakse, kot so Mrežo gozdnih vrtcev, Čebelarske zveze Slovenije, Eko šol, Dobre prakse vrtca Slovenska Bistrica, vseslovenskega gibanja za povečanja samooskrbe in ohranjanje slovenskih semen Oskrbimo Slovenijo - Štafeta semen, Samooskrbni.net ipd.

Ekoci – eko civilna inicijativa Slovenije, Združenje za trajnostno prihodnost

Ulica Savinjske čete 4, 3310 Žalec, Slovenija

W: www.ekoci.si, E: ekoci.si@gmail.com

FB: Ekoci - eko civilna inicijativa Slovenije Oskrbimo Slovenijo - Štafeta semen

Zavedamo se, da je temelj vsega kar nas obdaja in daje možnosti za preživetje narava. Veseli smo lahko, da živimo v manjšem koščku raja naši Sloveniji, kjer zraste vse, kar damo v zemljo. Ali se bomo znali organizirati, da ne bomo tudi v času spreminjajočih se geopolitičnih razmer in podnebnih sprememb, da ne bomo lačni ne mi, ne naši otroci in ohranili deželo pa je odvisno od odločevalcev od aktivnih in naprednih ljudi, intelektualcev, stroke ki naj služi pravim vrednotam ter aktivnih dejanj vsakega posameznika, k kjer vsakdo od nas nekaj zna in zmore pri skupnem soustvarjanju prihodnosti. In kaj boste prispevali vi?

Širši opis pobud iz posveta je poslan odločevalcem ter naprednim medijem ter objavljen na spletni strani www.ekoci.si in www.zazdravje.net.

Za več informacij o pobudah nam pišite na elektronski naslov ekoci.si@gmail.com.

S spoštovanjem,

Za Združenje Ekoci in somišljenike pobud: Irena Rotar, predsednica združenja

Za Oskrbimo Slovenijo - Štafeta semen: Mateja Rotar

Za društvo Samooskrbni.net: Sanja Lončar

Za Semenjalnico: Maja Kolar

Za Mednarodni center za samooskrbo Dole: prof.dr. Ana Vovk

in ostali sodelujoči strokovnjaki in kmetje ter predstavniki zainteresirane javnosti pri pripravi pobud